

Verhaal: Discussie met twee verliezers

Als je met iemand praat, kun je het gevoel hebben dat je begrijpt wat de ander bedoelt. Maar klopt dat ook? Begrijp je echt wat iemand zegt, of denk je dat alleen maar? Daarover gaat dit verhaal.

Ergens in Japan wonen twee monniken in een huis. De ene monnik heeft maar één oog en de ander is vaak ziek. Ze hebben weinig geld en besteden veel tijd aan meditatie. Nu is er een oude afspraak die voor alle monniken geldt: Als een vreemde monnik bij je op bezoek komt en hij wint een discussie van je, dan moet je die monnik onderdak, eten en drinken geven. De twee monniken hopen maar dat er niemand langs komt; ze hebben zo weinig, dat ze niet zouden weten wat ze een gast moesten voorzetten.

Maar op een dag gebeurt het toch: een onbekende monnik klopt op de deur.

‘Wat moeten we nou doen?’ vraagt de man met het ene oog aan zijn vriend, die ziek in bed ligt.

‘Jij gaat met hem in discussie,’ antwoordt de zieke, ‘maar je zegt niks. Geen woord. Dan kun je ook niks verliezen!’

Zo gebeurt het. De monnik met het ene oog gaat zwijgend tegenover de vreemdeling zitten. Na een tijdje steekt de vreemdeling één vinger op. De man met het ene oog aarzelt even en steekt dan twee vingers in de lucht. Als de vreemdeling dat ziet, steekt hij drie vingers op. De man met het ene oog zwaait met zijn vuist.

Even is het stil. Dan maakt de vreemdeling een buiging, hij staat op en vertrekt. Op weg naar de deur komt hij langs de zieke en hij vertelt: ‘Uw vriend met het ene oog is een bijzonder wijs man. Ik stak één vinger naar hem op, om te zeggen: Er is maar één Boeddha. Toen hij stak hij twee vingers op, waarmee hij duidelijk maakte: Er is één Boeddha en één leer. Daarna stak ik drie vingers op, waarmee ik verwees naar: Boeddha, zijn leer en volgelingen. Uw vriend met het ene oog maakte daarna een vuist van zijn hand, waarmee hij me uitlegde: Boeddha, zijn leer en zijn volgelingen zijn een geheel. Dat is een diepe, grote wijsheid. Ik heb nog nooit zo’n bijzonder gesprek gevoerd.’

Als de vreemdeling weg is, komt de man met het ene oog bij zijn zieke vriend. ‘Hoe ging jullie discussie?’ vraagt de zieke. ‘Verschrikkelijk!’ roept de man met het ene oog. ‘Het was een vervelend gesprek en ik ben nog nooit zo beledigd!’

‘Wat bedoel je?’

‘Wat ik bedoel!?? Die vreemdeling stak eerst één vinger in de lucht, alsof hij zeggen wilde: Jij hebt lekker maar één oog. Ik stak twee vingers op om te zeggen: Gelukkig hebt u er twee. Maar de vreemdeling bleef me pesten: Hij stak drie vingers op om te laten zien dat we samen maar drie ogen hadden. Ik werd zó kwaad, dat ik hem het liefst wilde uitschelden. Maar omdat ik niks mocht zeggen heb ik met mijn vuist gezwaaid. Daarna ging hij weg.’

De zieke monnik denkt nog lang na over dit gesprek. Het valt niet mee om echt te weten wat een ander bedoelt, bedenkt hij.

Dit verhaal staat ook in het boek ‘Wereld zonder tranen’ van Erik Idema (Kwintessens 2019).